

TÜRKONFED

TÜRKONFED YÖNETİM KURULU BAŞKANI

SÜLEYMAN SÖNMEZ

DİJİTAL ANADOLU

DENİZLİ KONUŞMA METNİ

20 Aralık 2023 / Denizli-Anemon Otel

TÜRKONFED

Sayın Valim ve Belediye Başkanım, Değerli Rektörüm, Oda ve Borsalarımızın Değerli Başkanları, İş Dünyamızın Değerli Temsilcileri ve Kıymetli Basın Mensubu Dostlarımız;

Şahsım ve TÜRKONFED Yönetim Kurulu adına, hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. Türkiye’yi bir dijital dönüşüm üssü haline getirmek ve KOBİ’lerimizin teknolojik kapasitelerini artırmak amacıyla 2018 yılında başladığımız Dijital Anadolu Projesi’nin yeni fazında bir araya gelmekten mutluluk duyuyorum. Akbank ve Siemens’in güçlü ana paydaşlığında, Lenovo çözüm ortaklığında, üye federasyonumuz GESİFED ev sahipliğinde, “Nitelikli Dijital Dönüşüm” teması ile KOBİ’lerimizi ikinci yüzyıla hazırladığımız Denizli etkinliğimize hepiniz hoş geldiniz.

Sayın Valim ve Değerli Misafirler;

Kısa bir süre sonra veda edeceğimiz 2023 yılı, bu toprakların tarih defterindeki unutulmaz sayfalardan biri olarak yerini alacak. Bir kara parçasını ülke, bir halkı toplum, bir bireyi yurttaş yapan Cumhuriyet devriminin 100. yaşına hep birlikte ulaştık ve coşkusunu hep birlikte yaşadık. Yıl boyunca ulus olarak bu coşkuyu belki de pek hissedememiştik.

Öyle ya yılın daha ikinci ayında tarihimizin en büyük deprem felaketini yaşamış, sadece birkaç ay sonra ülkemizin geleceğini belirleyecek seçimler için yoğun bir siyaset ikliminin içine girmiş, Ekim ayına ulaştığımızda ise başta Orta Doğu olmak üzere dünyanın birçok yerinde yükselen savaş çanlarının gürültüsü altında kalmıştık. Ve Türkiye’yi ilk asrında, bölgesinin bir barış ve istikrar adası haline getiren “Yurtta Sulh, Cihanda Sulh” ilkesine dört elle sarılmamız gerektiğini bir kez daha anlamıştık.

Mevcut durum gösteriyor ki, Türkiye’nin ortak bir hayalde birleşerek, dönüşümleri aklın ve bilimin ışığında yakalaması yalnızca ülkemiz için değil bölgemiz ve dünya için de kritik öneme sahiptir. Cumhuriyet’e siyaset sözlüğünün sayfalarından baktığınızda bir yönetim biçimi görürsünüz. Ancak Türkiye’ye baktığınızda bunun çok daha ötesinde, zamanın ruhunu yakalama iradesini ve onu şekillendirme devrimini; kuldan yurttaş yaratan bir iradeyi görürsünüz.

Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün “En büyük eserim” dediği ve bizlerin sahip çıktığı Cumhuriyet; eğitimden sağlığa, gençlikten kadın haklarına muazzam bir atılımın; laik, çağdaş, demokratik devlet anlayışının; Türkiye’yi muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarma vizyonunun hem adı hem de eylemidir.

Sayın Valim ve Değerli Dostlar;

Cumhuriyet, biz sivil toplum sevdahlarının da varlık sebebidir. Bu doğrultuda önümüzdeki yüzyılda vereceğimiz mücadele, ilk yüzyılımdakinden daha kolay değildir. Çünkü değişimin hızı özellikle pandemi ve sonrasındaki süreçte gerçekten de baş döndürüyor.

Birçok mesleğin ortadan kaybolduğu ve yeni iş alanlarının doğduğu, aynı zamanda dünyanın iklim krizi ve afetlerle yüzleştiiği yeni yüzyılımızda sadece sanayinin ve ticaretin değil hayatın da yeniden şekillendiğine tanıklık ediyoruz.

Bizler de dünyamızın ve ülkemizin içinden geçtiği çoklu kriz ortamında, Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında kurduğumuz hayallerin gerçekleşmesi için iş dünyasına rehberlik etmeye devam ediyoruz. 26'sı bölgesel, 4'ü sektörel olmak üzere 30 federasyon, ulusal - uluslararası 354 üye dernek ve 60 bini aşan şirketi gönüllülük esasıyla bir araya getiren TÜRKONFED olarak bizler, Türkiye'nin ikinci yüzyılına yönelik ortak bir hayal kurduk.

Bu hayali; demokratikleşme ve her alanda fırsat eşitliğini temel alan bir ülke olarak tanımladık. Yaşamda, eğitimde, kariyerde, istihdamda, ekonomide ve girişimcilikte; kadın-erkek, genç-yaşlı fark etmeksizin, 81 ilimizin her birinde yaşayan tüm insanlarımızın eşit fırsatlara sahip olduğu bu hayalimizi, ülkemizin tamamında yaygınlaştırmaya çalışıyoruz.

İçinde yaşadığımız dünyada aklın ve bilimin, bu hayale ulaşmamız için işaret ettiği yol birbiri ile aynı hizada ilerleyen üç kulvardan oluşuyor. Bu üç kulvarı “Dijital Dönüşüm”, “Yeşil Dönüşüm” ve “Toplumsal Dönüşüm” olarak ifade ediyoruz. Ölçeđi fark etmeksizin tüm şirketlerin dijital yetkinliklerini geliştirmiş olduğu, insan ve çevre dostu bir ekonomiye kavuştuğumuz, kadınlar ve gençlerin eşit imkânlarla sahip olduğu bir Türkiye'ye, kapsayıcı ve akılcı politik adımlarla daha da hızlı ulaşacağımıza inanıyoruz.

Sayın Valim ve Denizli İş Dünyasının Değerli Temsilcileri;

İç ve dış faktörler nedeniyle ekonomimiz son yıllarda çeşitli zorluklarla karşılaştı. Cumhuriyetimizin 100. yılına, önceki seneden devraldığımız “üretim maliyetleri ve tedarik”, “yüksek enflasyon ve satın alma gücü”, “savaşın ihracat pazarlarına etkisi” ile “finansmana erişim ve kur artışı” gibi dört temel sorunla başladık. Bu sorunlar içinde en fazla öne çıkan, yalnızca KOBİ'lerimizin ve iş dünyamızın değil aynı zamanda ülkemizin de en önemli gündemi ve önceliği olan enflasyondur.

İki yılı aşkın süredir devam eden yüksek enflasyon nedeniyle girdi maliyetleri artan işletmeler, fiyat davranışlarını belirlemekten zorlanırken, işletme sermayesi ihtiyacı da haliyle iki-üç kat arttı. Baz etkisiyle enflasyonda yıl ortasında görülen seviyelerin Merkez Bankası'nın da son güncellediği hedefler doğrultusunda yüzde 65-70 bandına oturması bekleniyor.

Yeni ekonomi yönetimimizin rasyonel zemine dönüşü, her ne kadar temkinli adımlarla gerçekleşiyor olsa da iktisat bilimi kurallarının uygulanmasına yönelik ortaya konan iradenin uluslararası ortamda yarattığı güven ile risk primimizin 300 puanın altına düştüğünü gördük. Büyüme de bu yılı yüzde 4.5 ve biraz üzerinde kapatmamız mümkün görünüyor.

2024 yılı için OVP’de belirlenen enflasyon ve büyüme hedeflerinin ise fazlasıyla iyimser olduğunu ancak bu noktada atacağımız kararlı yapısal adımlarla süreci kısaltmakta elimizde... Cumhurbaşkanımızın ve ekonomi yönetiminin, para ve maliye politikalarına ek olarak önümüzdeki yıl yapısal reformlarla güçlendirilmiş bir enflasyonla mücadele yaklaşımını da önemsiyoruz.

Yıllardır TÜRKONFED olarak ülkemizin sürdürülebilir kalkınmasının önündeki 3 önemli tuzaktan; “Orta Gelir Orta Demokrasi ve Orta Eğitim” tuzaklarından kurtulmanın anahtarının reform gündeminden geçtiğini vurguluyoruz. 2024 yılı, ülkemizin hem enflasyon hem de belirsizliklerle mücadelede yapısal reform yılı olmalıdır.

Sayın Valim ve Değerli Başkanlar;

Ülkemizin teknoloji ve verimlilik temelli, çağın gerektirdiği yüksek katma değerli üretimi gerçekleştirecek iyi eğitilmiş iş gücünde geriye düşmemesi gerekiyor. Gerek sektörel gerekse de iş gücü kapasitemiz açısından istediğimiz sıçramayı yapabilmemiz için ikiz dönüşüm kaldıraçını daha etkili kullanmalıyız.

Yüksek teknoloji kullanımı, yüksek katma değerli üretim ve markalı ihracat ile dış ticaret açığımızı azaltmak, son 100 yıldır dünya ekonomisinden aldığımız yüzde 1’lik payı artırmak, yüksek teknoloji ihracatında yüzde 3’lük barajı aşmak elimizde.

Zira, bugün yaşadığımız teknolojik tıkanmayı aşacak politikaları etkili bir şekilde uygulamamız gereken zamanlardayız. Güney Kore ve Vietnam’ın yüksek teknoloji liginde yarattıkları mucizenin temelini eğitim oluşturuyor. Bugün 81 ülkede gençlerin okuma, matematik ve fen (bilim) seviyelerinin değerlendirildiği 2022 PISA sonuçlarına göre ülkemiz OECD ortalamasının altında kalıyor.

Çocuklarımızın yanı sıra kadınların ve gençlerin hem ekonomiye hem de yaşama katılımlarını artırmak, 2015’ten sonra artış yaşadığımız beyin göçünde, beyin gücümüzü kaybetmemek, nitelikli insan kaynağı kapasitemizi geliştirmek için de özgürlükçü, yenilikçi ve teknolojiyle bütünleşik eğitim sistemi reformuna ihtiyacımız var.

Analitik düşünebilen, dünyaya-bilime ve bilgiye açık nesiller yetiştirmek için çocuklar ve gençlerin önüne yeni hedefler, yeni fırsatlar, yeni ufuklar ve yeni umutlar inşa etmeliyiz. Bugün uluslararası araştırmalara göre ülkemizin 270 milyar dolarlık bir dijital dönüşüm potansiyeliyle yaratacağımız katma değer yolu, çağın gerektirdiği teknoloji tabanlı eğitim, yetkin becerilere sahip insan kaynağı ile sanayinin dönüşmesinden geçiyor.

Bunun için yeni dönemde ana çalışma alanlarımızdan birini Orta Eğitim Tuzağı olarak belirledik. “Orta Gelir ve Orta Demokrasi” tuzaklarını derinleştiren orta eğitim tuzağından çıkış için yol haritası sunacak çalışmamızı 2024 yılı içinde kamuoyuyla paylaşacağız.

Sayın Valim ve Kıymetli Misafirler;

Yetkin, verimliliği yüksek ve katma değer yaratan KOBİ'ler, istihdamın büyük bir bölümünü üstlenmelerine rağmen iş gücü verimliliğinde potansiyelin altında kalıyor. KOBİ'lerimizin nitelikli ve teknoloji destekli, yüksek katma değer yaratma kaslarını güçlendirmek gerekiyor.

Bugün ülkemizde yaklaşık 4 milyon KOBİ'miz ekonominin yüzde 99,7'sini temsil ederken, bunların yüzde 95'ini ise mikro işletmeler oluşturuyor. Üretim dinamiklerinde imalat sanayisine yeni dahil olan işletmelerimizin yüksek teknoloji içindeki payı yüzde 1'in altında kalırken, yüzde 87'si düşük ve orta düşük bir faaliyet gösteriyor.

Dolayısıyla ekonomimizdeki verimlilik sorunu yeni işletmeler ile daha da derinleşiyor. Bu durumu Türkiye KOBİ Görünümü 2023 Raporumuz da gözler önüne seriyor. 2010-2022 yılları arasında büyük işletmelerin ortalama iş gücü verimliliği, mikro işletmelerin yaklaşık 5,5; küçük işletmelerin ise yaklaşık 2,3 katı...

AB ülkelerinde büyük işletmeler, mikro işletmelerin 2 ila 3 katı, küçük işletmelerin ise yaklaşık 1 ila 1,5 katı arasında bir verimlilik düzeyi sergiliyor. Ülkemizde sadece KOBİ'ler değil, büyük firmalarımızın verimliliğinde de son 5 yılda yüzde 8'lik bir kayıp yaşandığı görülüyor.

Ülkemizde ekonomimiz, çalışanlarımız ve iş dünyası açısından mevcut süreçlerden kaynaklı sorunların esas kaynağı verimlilik düzeyimizdir. Verimlilik artışı için ikiz dönüşüm; ikiz dönüşüm içinse dijitalleşme yola çıkış anahtarımızdır. Teknolojiyi kullanmayı, teknolojiyi içselleştirmeyi ve teknolojik devrime hazırlanmayı, KOBİ'lerimize acilen aşlamamız gerekiyor.

Ülkemizin, yüksek teknoloji üreten bir ülke olmasını sağlayacak vizyon, Cumhuriyet'in ikinci yüzyılı için tasarlanan kalkınma amaçlı tüm stratejilerin ve hedeflerin merkezinde olmalıdır. Türkiye, bütüncül bir teknoloji üretim merkezi haline gelmeli; kamu, özel sektör ve akademiyle birlikte uçtan uca, adeta tek bir teknoparkmış gibi çalışılmalı, yenilikçilik, araştırma ve geliştirme kültürü ülkenin DNA'sına işlenmelidir.

Sayın Valim ve Kıymetli Dostlar;

Ülkemizin şüphesiz girişimcilik ekosistemi ve sanayisi açısından son dönemde öne çıkan kentlerimizden biri Denizlidir. Üçüz dönüşüm yani "Dijital, Yeşil ve Toplumsal Dönüşüm" ekseninde gerek insan gerek sosyal gerekse de yaratıcı sermayesi ile bölgesinin en dinamik kenti olan Denizli, aynı zamanda tarih-kültür ve doğal güzellikleriyle turizmin öncü merkezlerindedir.

2014 yılında yayımladığımız Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi Raporumuzda Denizli, Rekabetçilik Endeksinde 9. sırada yer alırken, yakın bir zamanda açıklayacağımız 2023 yılı raporumuzda 1 sıra yükselerek 8. basamakta bulunuyor. Makro istikrardan emek piyasasına, insan ve yaratıcı

sermayeden sosyal sermayeye, finansal derinlikten fiziki altyapıya 8 ayrı alt endekste ise kentimiz, yarı yarıya bir başarı gösteriyor.

2023 yılı sosyal sermaye endeksi sıralamasında en üstte yer alan beş il sırasıyla Antalya, İzmir, Muğla, Denizli ve Balıkesir olurken, finansal derinlik-insan sermayesi-yaratıcı ve sosyal sermaye alt endekslerinde Denizli son 10 yılda önemli bir yükselme kaydediyor. Buna karşın makro istikrar, piyasa büyüklüğü, emek piyasası ve fiziki altyapı endekslerinde ise tam tersi bir gerileme söz konusu... Kentlerimizin rekabetçilik gücünün her alanda gelişmesi, bölgelerimizin ve ülkemizin kalkınma dinamiklerini ivmelendirecektir. Bunun için kent aktörlerine büyük bir sorumluluk düşüyor.

Sayın Valim ve Değerli Dostlar;

Denizlimizdeki işletmelerimiz gibi ülkemizdeki KOBİ'lerimizin üç dönüşüm alanındaki gelişimi önemli olsa da kritik öneme sahip olan asıl unsur, ulusal ekonomi politikamızın bu gelişimi ne derecede teşvik ettiği.

Finansmana erişim kısıtları ve ekonomik koşullar, işletmelerimizin ayakta kalmasını her geçen gün daha da zorlaştırıyor. Finansman kanallarının yüksek teknoloji ve katma değerli üretim ile ihracatı destekleyecek şekilde KOBİ'lerimizin kullanımına açılması çok acil bir ihtiyaç olarak karşımızda duruyor.

Bu vesile ile Dijital Anadolu Projesi'nin dününe, bugününe ve yarınına katkı veren tüm paydaşlarımıza şükranlarımızı sunuyorum. Başkan Yardımcımız ve Dijital Dönüşüm Komisyonu Başkanımız Öner Çelebi'ye, Başkan Yardımcımız ve GESİFED Başkanımız Oktay Mersin'e, GESİFED Yönetim Kurulu, üye derneklerimiz ve yönetim kurullarına teşekkür ediyorum.

Yoğun programlarına rağmen bizlerle olan Sayın Valime ve Belediye Başkanımıza, Sayın Rektörümüze, oda ve borsa başkanlarımıza da şükranlarımı sunuyorum. Bugün aramızda değerli fikirleri ile dijitalleşme vizyonumuza zenginlik katan konuşmacılarımıza ve bizleri büyük bir ilgi ve heyecanla karşılayan siz değerli dostlarımıza teşekkürlerimle, Sağlık ve sevgilerimle...